

UREDJA O PROGLAŠENJU SPOMENIKA PRIRODE „PRERASTI U KANJONU VRATNE”

(„Sl. glasnik RS”, br. 99/2014)

Član 1

Geomorfološki fenomen, Prerasti u kanjonu Vratne koji se nalaze u istočnoj Srbiji, proglašava se zaštićenim područjem I kategorije, od nacionalnog odnosno izuzetnog značaja, kao Spomenik prirode „Prerasti u kanjonu Vratne” (u daljem tekstu: Spomenik prirode „Prerasti u kanjonu Vratne”).

Član 2

Spomenik prirode „Prerasti u kanjonu Vratne” predstavlja jedinstven oblik podzemne i površinske kraške morfologije nastao lokalnim poniranjem rečnog toka i urušavanjem delova tavanice rečne pećine. Nad rekom Vratnom, na dužini od 3 km formirana su tri prirodna kamena mosta - prerasti: Suva prerast, Velika prerast i Mala prerast.

Područje Spomenika prirode „Prerasti u kanjonu Vratne” stavlja se pod zaštitu radi očuvanja specifične šumske vegetacije odnosno mešovitog složenog sastava koji karakteriše prisustvo tercijarnih i endemoreliktnih vrsta, kao i izuzetne raznovrsnosti faune.

Član 3

Spomenik prirode „Prerasti u kanjonu Vratne” nalazi se na području opštine Negotin i obuhvata katastarske parcele: KO Jabukovac i KO Vratna ukupne površine 144,7473 ha od čega je 39,6233 ha u državnoj svojini, a 105,1340 ha u privatnoj svojini.

Opis granice i grafički prikaz Spomenika prirode „Prerasti u kanjonu Vratne”, dati su u prilozima, koji su odštampani uz ovu uredbu i čine njen sastavni deo.

Član 4

Na području Spomenika prirode „Prerasti u kanjonu Vratne” utvrđuje se režim zaštite II stepena.

Na području na kojem je utvrđen režim zaštite II stepena zabranjene su sledeće aktivnosti:

- 1) industrijska i individualna eksploracija bigra i drugih mineralnih i nemineralnih sirovina i otvaranje pozajmišta zemlje i kamena;
- 2) primarna prerada i predkoncentracija sirovina;
- 3) rukovanje otrovnim hemijskim materijama, naftnim derivatima i drugim opasnim materijama na otvorenom prostoru;

- 4) deponovanje primarnih i sekundarnih jalovina, komunalnog, industrijskog i drugog otpada, otpadnih materijala svih vrsta i viškova zemlje sa otkopa, kao i formiranje mrciništa i odlaganje stajskog đubriva na zaštićenom području;
- 5) promena namena površine, izuzev promena koje proističu iz programskih dokumenata upravljača;
- 6) izgradnja industrijskih, infrastrukturnih, privrednih, hidrotehničkih i drugih objekata čiji rad i postojanje mogu izazvati nepovoljne promene kvaliteta zemljišta, voda, vazduha, živog sveta i narušiti ambijentalne vrednosti zaštićenog područja i njegove okoline;
- 7) izgradnja septičkih jama propusnog tipa i svako ispuštanje otpadnih i osočnih voda u vodotok i zemljište;
- 8) gradnja stambenih, ekonomskih, turističkih i vikend objekata;
- 9) izgradnja hidrotehničkih objekata (akumulacija, brana i dr), ribnjaka, uključujući i regulaciju vodotoka - svi kaptažni ili regulacioni radovi u kanjonu reke Vratne;
- 10) kaptiranje izvora, izgradnja vodozahvata, dubokih bušotina ili izdvojenih objekata, za potrebe vodosnabdevanja pojedinačnih domaćinstava i sve druge aktivnosti koje bi mogle imati uticaja na režim podzemnih voda na području zaštićenog područja;
- 11) svaka promena postojeće morfologije terena, prevođenje voda i izmena hidrodinamičnih karakteristika i režima reke Vratne i svi drugi radovi i intervencije koji mogu uticati na izmenu hidrološkog režima podzemnih i površinskih voda;
- 12) krčenje vegetacije i vršenje zemljanih, građevinskih i drugih radova, naročito na mestima i na način koji mogu izazvati procese jake vodne erozije;
- 13) čista seča, odnosno uništavanje šumske vegetacije i uklanjanje autohtone vegetacije priobalja;
- 14) postavljanje (ukucavanje) tabli i drugih obaveštenja na stablima;
- 15) uzinemiravanje ptica i uzimanje jaja;
- 16) sve aktivnosti koje mogu dovesti do oštećenja ili degradacije elemenata geonasleđa.

Na području ne kojem je utvrđen režim zaštite II stepena ograničavaju se sledeće aktivnosti:

- 1) uzimanje fosilnosnih materijala u naučne svrhe, uz znanje upravljača i uz uslove zaštite prirode;
- 2) ribolov na reci Vratni, na naučno-istraživački;
- 3) lov, na sanitarni odstrel;
- 4) branje i sakupljanje divlje flore i faune, uz pribavljenu Dozvolu za sakupljanje i korišćenje u komercijalne svrhe (koju izdaje nadležno ministarstvo);

- 5) radovi u okviru održavanja vegetacije (šumskog kompleksa) - na sanitarno-uzgojne mere, odnosno na poboljšanje zdravstvenog stanja sastojina;
- 6) sadnja i zasejavanje vrsta biljaka i naseljavanje vrsta životinja stranih za prirodni živi svet ovog područja, u slobodnom prostoru;
- 7) izgradnja objekata i izvođenje radova, odnosno infrastrukturno opremanje, koje je u funkciji prezentacije i zaštite prirodnog dobra (rekonstrukcija i uređenje postojećih staza i puteva, prihvatnih površina i dr.);
- 8) rekonstrukcija i dogradnja postojećih objekata manastira Vratna;
- 9) transport neopasnog otpada.

Za sve aktivnosti koje nisu zabranjene, kao i za radove koji su ograničeni, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita prirode, podnosi se zahtev Zavodu za zaštitu prirode Srbije za izdavanje uslova zaštite prirode. Radovi i delatnosti na zaštićenom području koji nisu zabranjeni, kao i radovi za koje se osnovano pretpostavlja da mogu imati nepovoljne i štetne posledice po zaštićeno područje, podležu proceduri sprovođenja ocene prihvatljivosti, izrade procene uticaja i dobijanja saglasnosti u skladu sa zakonom koji uređuje zaštitu prirode i zakonom koji uređuje procenu uticaja na životnu sredinu.

Izrečene zabrane i navedena procedura ne odnose se na postojeći način korišćenja poljoprivrednog zemljišta.

Član 5

Spomenik prirode „Prerasti u kanjonu Vratne” poverava se na upravljanje Javnom preduzeću „Srbijašume” Beograd (u daljem tekstu: upravljač).

Član 6

U obavljanju zakonom utvrđenih poslova upravljanja zaštićenim područjem, upravljač je ovlašćen i dužan naročito da:

- 1) upravlja zaštićenim područjem na način koji omogućava da se u potpunosti sprovedu propisane mere i aktivnosti zaštite (režim zaštite) u cilju očuvanja i unapređenja zaštićenog područja;
- 2) vrši obeležavanje zaštićenog područja;
- 3) doneše desetogodišnji plan upravljanja i godišnji program upravljanja;
- 4) obezbedi čuvarsku službu;
- 5) doneše akt o unutrašnjem redu na prostoru zaštićenog područja i čuvarskoj službi;
- 6) u slučaju nastalih promena koje mogu uništiti ili narušiti osnovnu vrednost zaštićenog područja obaveštava Zavod za zaštitu prirode Srbije;

- 7) obezbeđuje uslove za sprovođenje naučnoistraživačkih, obrazovnih, informativno-propagandnih i drugih aktivnosti u skladu sa zakonom;
- 8) obezbeđuje finansijska sredstva iz sopstvenih prihoda i iz naknada za korišćenje zaštićenog područja, kao i drugih izvora utvrđenih zakonom;
- 9) obraća se nadležnim organima radi obezbeđivanja sredstava iz opštinskog i republičkog budžeta i drugih izvora prihoda;
- 10) vodi evidenciju o prirodnim vrednostima i ljudskim aktivnostima;
- 11) učestvuje u postupku utvrđivanja naknade za uskraćivanje ili ograničavanje prava korišćenja;
- 12) izdaje saglasnosti i odobrenja;
- 13) prati stanje i vodi evidenciju o prirodnim vrednostima, nepokretnostima i ljudskim aktivnostima i
- 14) utvrđuje i naplaćuje naknadu za korišćenje zaštićenog područja.

Upravilač je dužan da izvrši upis delatnosti upravljanja zaštićenim područjem u skladu sa propisima kojima se uređuje klasifikacija delatnosti i registracija udruženja u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ove uredbe.

Član 7

Očuvanje, unapređenje, održivo korišćenje i prikazivanje prirodnih i drugih vrednosti područja Spomenika prirode „Prerasti u kanjonu Vratne” sprovodi se prema planu upravljanja koji donosi upravilač na period od deset godina (u daljem tekstu: Plan upravljanja), sa sadržinom i na način propisan zakonom kojim se uređuje zaštita prirode.

Plan upravljanja, između ostalog, sadrži i preventivne mere zaštite od požara u skladu sa zakonom koji uređuje zaštitu od požara i propisima donetim na osnovu tog zakona.

Plan upravljanja upravilač donosi i dostavlja ministarstvu nadležnom za poslove zaštite životne sredine (u daljem tekstu: Ministarstvo) najkasnije u roku od deset meseci od dana stupanja na snagu ove uredbe.

U postupku davanja saglasnosti na Plan upravljanja, Ministarstvo pribavlja mišljenja ministarstava nadležnih za poslove nauke, prosvete, kulture, rudarstva i energetike, privrede, građevine, saobraćaja i prostornog planiranja, turizma i finansija.

Upravilač je dužan da jednom u tri godine analizira sprovođenje Plana upravljanja i ostvarene rezultate i po potrebi izvrši njegovu reviziju.

Do donošenja Plana upravljanja, upravilač vrši poslove na osnovu godišnjeg programa upravljanja koji je dužan da doneše i dostavi Ministarstvu na saglasnost u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ove uredbe.

Godišnji program upravljanja iz stava 6. ovog člana sadrži naročito: sažet prikaz prirodnih i drugih vrednosti zaštićenog područja, ciljeva zaštite i održivog korišćenja, mogućnosti i ograničenja za njihovo

ostvarivanje; detaljan prikaz godišnjih zadataka na čuvanju, održavanju, unapređenju, prikazivanju i održivom korišćenju zaštićenog područja za potrebe nauke, obrazovanja, rekreacije i turizma i ukupnog socio-ekonomskog razvoja; prikaz konkretnih poslova na izradi i donošenju upravljačkih dokumenata, prvenstveno Plana upravljanja, akta o unutrašnjem redu i čuvarskoj službi i akta o naknadi za korišćenje zaštićenog područja; prikaz zadataka na obeležavanju zaštićenog područja, zasnivanju informacionog sistema i protivpožarnoj zaštiti; prikaz subjekata i organizacionih i materijalnih uslova za izvršenje programa, visine i izvora potrebnih finansijskih sredstava.

Član 8

Upravilač je dužan da obezbedi sprovođenje režima zaštite, odnosno unutrašnji red i čuvanje zaštićenog područja u skladu sa pravilnikom o unutrašnjem redu i čuvarskoj službi koji donosi uz saglasnost Ministarstva u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ove uredbe.

U okviru sadržine propisane zakonom kojim se uređuje zaštita prirode, pravilnikom iz stava 1. ovog člana se bliže utvrđuju zabranjeni radovi i aktivnosti, kao i pravila i uslovi obavljanja radova i aktivnosti koji su dopušteni na području Spomenika prirode „Prerasti u kanjonu Vratne”.

Pravilnik iz stava 1. ovog člana se objavljuje u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Član 9

Upravilač je dužan da na propisan način obeleži Spomenik prirode „Prerasti u kanjonu Vratne” i njegove spoljne granice, odnosno granice režima zaštite II stepena, najkasnije u roku od 12 meseci od dana stupanja na snagu ove uredbe.

Upravilač je dužan da zasnuje digitalnu bazu podataka o Spomeniku prirode „Prerasti u kanjonu Vratne”, koja se odnosi na prirodne i stvorene vrednosti, spoljne granice i granice režima zaštite na osnovu katastarskog plana, nepokretnosti, aktivnosti i druge podatke od značaja za upravljanje zaštićenim područjem.

Član 10

Upravilač donosi i dostavlja Ministarstvu na saglasnost akt o naknadi za korišćenje zaštićenog područja Spomenika prirode „Prerasti u kanjonu Vratne” u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ove uredbe.

Član 11

Sredstva za sprovođenje Plana upravljanja Spomenika prirode „Prerasti u kanjonu Vratne” obezbeđuju se iz budžeta Republike Srbije, od naknade za korišćenje zaštićenog područja, prihoda ostvarenih obavljanjem delatnosti upravilača i iz drugih izvora u skladu sa zakonom.

Član 12

Planovi uređenja prostora, šumske, lovne, poljoprivredne i druge osnove i programi koji obuhvataju zaštićeno područje Spomenika prirode „Prerasti u kanjonu Vratne” usaglašiće se sa Prostornim planom Republikom Srbije, Planom upravljanja i režimom zaštite utvrđenim ovom uredbom.

Član 13

Danom stupanja na snagu ove uredbe prestaje da važi Rešenje o stavljanju pod zaštitu države kanjona reke Vratne sa dve prerasti - prirodna mosta na ovoj reci („Službeni glasnik NRS”, broj 31/57).

Član 14

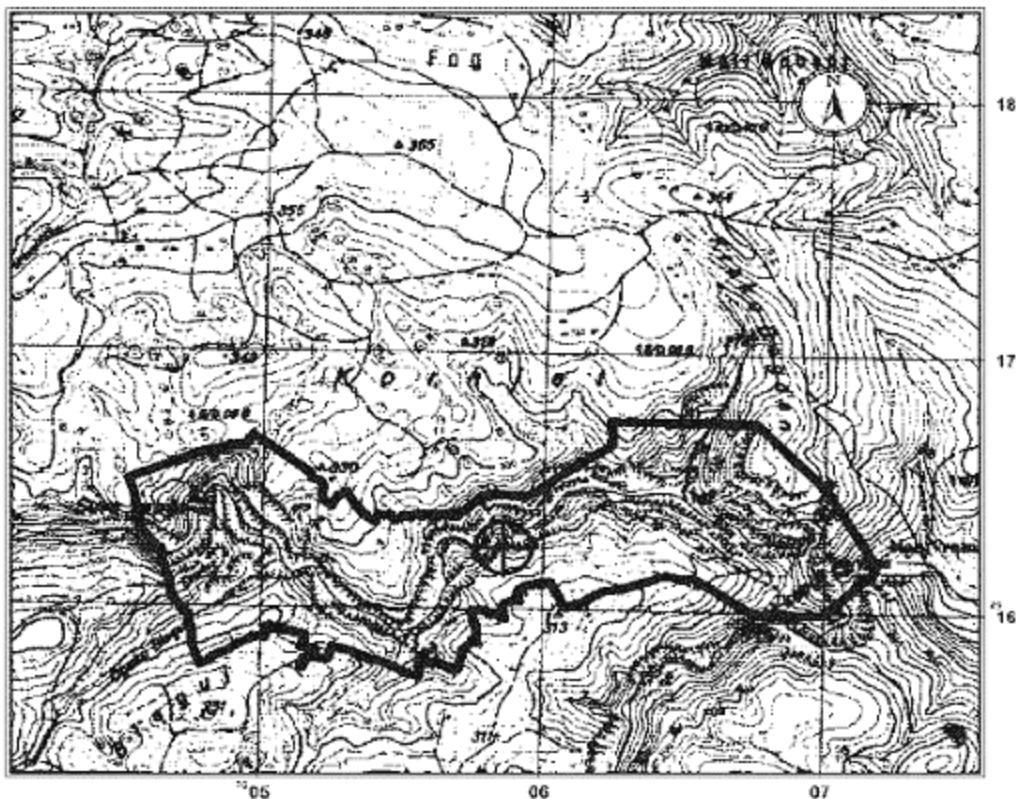
Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

OPIS GRANICE SPOMENIKA PRIRODE „PRERASTI U KANJONU VRATNE”

Granica zaštićenog područja obuhvata najuži kanjonski deo doline reke Vratne, između prerasti i neposrednu okolinu. Zaštitom su obuhvaćene sledeće katastarske parcele KO Jabukovac - 2465, 2466, 2569, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2676, 2677, 2678, 2679, 2742, 2763, 2764, 2781, 2789, 2790, 2791, 2792, 2793, 2794, 2795, 2796, 2797, 2798, 2799, 2800, 2801, 2802, 2803, 2804, 2805, 2806/1, 2806/2, 2806/3, 2807, 2808/1, 2808/2, 2809/1, 2809/2, 2809/3, 2809/4, 2809/5, 26969 i KO Vratna - 488/deo, 528/1/deo, 528/2, 528/3, 529, 530, 681/deo, 1842/deo, 1846/deo, 1863, 1864, 1865, 1866, 1867, 1869, 1918/deo, 3282.

GRAFIČKI PRIKAZ

Споменик природе „Прераси у кањону Вратне“

Легенда:

Граница Споменика природе „Прераси у кањону Вратне“

централна тачка у Гаус-Кригеровој координатној мрежи:

x - 49 16 240 y - 76 05 860

Извор података:

Топографска карта 1: 25 000, лист Бор 483-2-1